

FAJERWERKI

poradnik dla konsumentów

U·K·K
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Warszawa,
grudzień 2015 r.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Departament
Nadzoru Rynku

Ostrożnie z fajerwerkami!

Co to są fajerwerki?

Fajerwerki, choć służą do celów rozrywkowych i są przeznaczone dla konsumentów, mogą być bardzo niebezpieczne. Zawierają materiały wybuchowe.

W Unii Europejskiej każdego roku dochodzi do kilkuset wypadków związanych z użyciem fajerwerków¹. Niektóre z nich są śmiertelne. Przyczyną większości tych zdarzeń jest nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa, najczęściej podczas odpalania baterii, rakiet i petard.

Jakie są zagrożenia?

Nieumiejętne obchodzenie się z fajerwerkami grozi m.in.:

- oparzeniami i skaleczeniami głowy i rąk,
- urazami oczu, łącznie z utratą wzroku,
- głębokimi ranami, a nawet urwanymi palcami,
- uszkodzeniami słuchu.

O czym należy pamiętać?

Chcesz uniknąć przykrych zdarzeń i bawić się bezpiecznie? UOKiK wspólnie z Policją, Strażą Pożarną i Inspekcją Handlową przestrzega:

- Fajerwerki odpalaj stojąc z boku i trzymając źródło ognia w wyciągniętej ręce. Nigdy się nad nimi nie pochylaj - unikniesz wystrzału w twarz, który może być śmiertelny.
- Zachowuj bezpieczną odległość - jest ona podana w instrukcji obsługi. Oddal się natychmiast po odpaleniu - uchroni cię to przed oparzeniem lub ogłuszeniem.
- Petardy, baterie, rakiety, fontanny i inne wyroby klasy 3² odpalaj wyłącznie na dużych, otwartych przestrzeniach. Bliskość drzew lub linii energetycznych grozi pożarem.

¹ Źródło: opracowanie własne UOKiK na podstawie danych przekazanych przez państwa UE.

- Niewypał - nie wracaj do niego ani nie odpalaj go ponownie! Odczekaj co najmniej 15 minut, po czym umieść niewypał w pojemniku z zimną wodą. Nie podchodź wcześniej - w każdej chwili może nastąpić opóźniony zapłon.
- Nigdy nie rzucaj petardą - możesz kogoś trafić.
- Nie odpalaj petard w ręku - możesz stracić palce. Petardę lontową odpal po położeniu na ziemi, petardę draskową odłóż na ziemi natychmiast po jej potarciu.
- Fajerwerki odpalaj pojedynczo. Nigdy kilka jednocześnie!
- Uważaj na zimne ognie - pręt może nagrzać się do temperatury 650°C. Po wypaleniu odłóż go do pojemnika z zimną wodą.
- Patyk w rakięcie nie służy do trzymania ani wbijania w ziemię! Jest on wyłącznie stabilizatorem lotu. Rakiety należy odpalać z rur wsuniętych w podłoże (najlepiej z grubej tektury) bądź przytwierdzonych tak, by nie mogły się przewrócić. Nie stosuj do tego celu butelek.
- Nie trzymaj fajerwerków w kieszeniach. Mogą tam wybuchnąć.
- Odpalając fajerwerki używaj okularów ochronnych - zapobiegiesz urazom oczu.

Te wskazówki i ostrzeżenia znajdują się również na opakowaniach fajerwerków. Przeczytaj instrukcję obsługi zawczasu - nie 5 minut przed północą - i bezwzględnie jej przestrzegaj! Wcześniej także przygotuj miejsce do odpalania fajerwerków (zwłaszcza rakiet).

Jakie grożą kary?

Niewłaściwie używanie fajerwerków jest wykroczeniem i podlega karze grzywny lub pozbawienia wolności. Jeżeli zatem:

- zakłócasz spokój, porządek lub ciszę nocną, grozi ci areszt od 5 do 30 dni albo grzywna od 20 do 5 000 zł (art. 51 k.w.³),
- nieostrożnie obchodzisz się z ogniem lub stwarzasz zagrożenie pożarowe, grozi ci areszt od 5 do 30 dni, grzywna od 20 do 5 000 zł albo nagana (art. 82 k.w.),
- nieostrożnie obchodzisz się z materiałami wybuchowymi lub łatwopalnymi, naruszasz przepisy o wyrobie, sprzedaży, przechowywaniu, używaniu lub przewożeniu, grozi ci areszt od 5 do 30 dni, grzywna od 20 do 5 000 zł albo nagana (art. 83 k.w.).

Jak kupować fajerwerki?

Tylko osoby pełnoletnie mogą kupować fajerwerki. Sprzedaż osobom poniżej 18 roku życia podlega karze nawet do dwóch lat pozbawienia wolności⁴.

² Informacja nt. klas fajerwerków w dalszej części ulotki.

³ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2013 r. poz. 482, ze zm.)

⁴ Art. 37 ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. z 2012 r., poz. 1017, ze zm.)

Fajerwerki kupuj wyłącznie od zaufanych sprzedawców. Zwróć uwagę na instrukcję obsługi - powinna być napisana w języku polskim oraz zawierać:

- nazwa i adres producenta lub importera,
- określenie typu (np. *bateria*, *petarda*, *rakieta*) i klasy wyrobu (kl. 1, 2 lub 3)
- ostrzeżenia.

Przed zakupem upewnij się, że produkt nie jest uszkodzony. Jeśli opakowanie ma pęknięcia, rozdarcia, wgniecenia lub wybrzuszenia, albo wysypuje się z niego materiał pirotechniczny - nie kupuj!

Sprzedaż fajerwerków może być prowadzona nie tylko w sklepach, ale też w pomieszczeniach tymczasowych, jednak nie dłużej niż 21 dni w roku⁵. Maksymalna dozwolona ilość wyrobów w takich miejscach to 300 kg. Mogą być one zlokalizowane np. na bazarach czy targowiskach, o ile spełniają określone wymogi⁶.

Klasy i najpopularniejsze typy fajerwerków

Rozróżniamy 3 klasy wyrobów pirotechnicznych przeznaczonych dla konsumentów⁷:

	Poziom zagrożenia dla życia, zdrowia, mienia i środowiska	Poziom hałasu	Gdzie można ich używać
klasa 1	bardzo niski	nieistotny	w budynkach i na zewnątrz
klasa 2	niski	nieszkodliwy	na zewnątrz
Klasa 3	średni	nieszkodliwy	na dużych, otwartych przestrzeniach

Typy wyrobów pirotechnicznych:

Nazwa typu	Przykład	Opis
petardy		Głównym efektem jest huk, czasami również błysk. Odpalane po położeniu na gruncie. W przypadku petardy z główką tarciovą petardę należy położyć na gruncie tuż po odpaleniu. Petard nie wolno rzucać!

⁵ Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji, transporcie wewnątrzzakładowym oraz obrocie materiałów wybuchowych, w tym wyrobów pirotechnicznych (Dz. U. Nr 163, poz. 1577, ze zm.)

⁶ j. w.

⁷ Wśród wyrobów pirotechnicznych widowiskowych wyróżnia się również wyroby 4 klasy, jednak są one przeznaczone wyłącznie dla osób z wiedzą specjalistyczną posiadających odpowiednie uprawnienia.

trząskające kulki		Odpalane po położeniu na gruncie. Emitują trząskające iskry.
fontanny		Emitują iskry i płomienie. Należą do nich popularne fontanny tortowe.
zimne ognie		Emitują iskry. Uważaj na rozgrzany pręt! Zaraz po zgaśnięciu może mieć temperaturę 650°C. Najlepiej odłóż go do wiadra z zimną wodą.
rakiety		Wyrzucane ze specjalnych rur - wyrzutni, wznoszą się w powietrze i na określonej wysokości wytwarzają efekty wizualne, którym mogą towarzyszyć efekty dźwiękowe. Patyk jest stabilizatorem lotu. Nie służy do trzymania ani wbijania w ziemię!
rzymskie ognie		Mocowane do słupka lub zagłębiane w gruncie, po odpaleniu następuje wyrzut modułów pirotechnicznych, wytwarzających na określonej wysokości serie efektów wizualnych, którym mogą towarzyszyć efekty dźwiękowe.
strzelające kulki		Po rzuceniu na twardą powierzchnię następuje huk. Nie noś kulek w kieszeni. Nigdy nie rzucaj w pobliżu ludzi bądź zwierząt.

wyrzutnie rurowe		Mocowane do słupka zagłębiane w gruncie bądź ustawiane na płaskim gruncie. Po odpaleniu następuje wyrzut pojedynczego modułu pirotechnicznego wytwarzającego na określonej wysokości efekt wizualny, czasami również dźwiękowy.
baterie		Zestaw zawierający kilka elementów tego samego typu, z jednym bądź dwoma lontami. Najbardziej popularne są baterie wyrzutni rurowych.

Gdzie zgłosić nieprawidłowości?

Istnieje kilka instytucji, które zajmują się czuwaniem nad bezpieczeństwem wyrobów pirotechnicznych i kontrolują ich jakość. Zgłoszenie nieprawidłowości może uchronić ciebie i innych przed niebezpieczeństwem!

- Jeśli masz informacje o wyrobach niespełniających wymagań, skontaktuj się z **Inspekcją Handlową**, która prowadzi ich kontrole. Adres najbliższego Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej znajdziesz na stronie uokik.gov.pl/wazne_adresy.php
- Produkt niespełniający wymagań możesz też zgłosić **Urzędowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów**, pl. Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa, dnr@uokik.gov.pl
- Przypadki sprzedaży wyrobów pirotechnicznych nieletnim, niewłaściwego użytkowania czy naruszania przepisów dotyczących sprzedaży zgłoś **Policji**.